

Museum it Tsiispakhûs Wommels

Beleidsplan 2019-2024

Stichting It Tsiispakhûs Wommels

STICHTINGSGEGEVENS

Stichting It Tsiispakhûs ingeschreven bij de Kamer van Koophandel registratienummer 41002558.

Stichting It Tsiispakhûs is per 01-01-2000 door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) fiscaal nummer. 805489034 en dossiernummer 65144

Stichting It Tsiispakhûs bankrekeningnr. NL13 RABO 0372 000 835

Het adres secretariaat van Stichting:

Ald Hiem 2 8731BR Wommels Telefoon: 0515-331408

@mail adres: info@tsiispakhuis.nl

1. Inleiding

1.1 Historie

Het museum it Tsiispakhûs is gevestigd in een voormalig kaaspakhuis in het dorp Wommels. Gebouwd in 1905 heeft het als zodanig dienstgedaan tot in de zeventiger jaren van de vorige eeuw. Het pakhuis is uitwendig geheel in de oorspronkelijke staat gerestaureerd en is als Rijksmonument geregistreerd. Het markante gebouw herinnert aan de levendige kaashandel in de vorige eeuw, toen veel kleine handelaren in dit dorp de kaas van de boeren en later van de vele zuivelfabrieken in de streek opkochten, opsloegen om te rijpen en vervolgens verhandelden.

In 1985 is de stichting "it Tsiispakhûs" opgericht, met als doel de instandhouding van dit historische gebouw met een functie die paste bij het pand en de locatie in de regio. Het antwoord werd gevonden in een nieuw bestaan als museum, waarin in de eerste jaren tentoonstellingen met een totaal verschillend karakter bv. de "Striid tsjin it wetter" en - pas later - de historische ontwikkelingen in de zuivel centraal stonden.

Sinds 1985 is de stichting "it Tsiispakhûs" bezig met het verwezenlijken van de doelstellingen van de stichting. De doelen zijn gedurende twee decennia met veel inzet nagestreefd. Het resultaat was een museum gebaseerd op ons culturele erfgoed, dat zijn plaats en bestaansrecht ruimschoots heeft bewezen.

In begin van deze eeuw bleek "de fut wie d'r wat út". Het aantal bezoekers liep sterk terug, het enthousiasme onder de vrijwilligers eveneens en de tentoonstellingen begonnen trekjes van sleetsheid te vertonen. Ook aan het gebouw zelf waren nogal wat op- en aanmerkingen te maken met betrekking tot het onderhoud. In de periode 2007-2009 is het bestuur geheel vernieuwd. Na een periode van nadenken én discussie over hoe nu verder, is in 2008 besloten om het roer volledig om te gooien. Het oude thema van de "Strijd tegen het water" besloot men te vervangen door het thema dat beter paste bij het gebouw en de omgeving: "zuivel". In 2008 bleef het museum het gehele seizoen voor publiek gesloten. Die tijd werd o.a. gebruikt om de oude collectie te inventariseren, terug te brengen naar de rechtmatige eigenaren en voor restauratiewerkzaamheden aan het pand. Daarnaast werd een traject opgestart om subsidies voor restauratie en herinrichting van het museum te verwerven.

In verband met de beperkte middelen werd de herinrichting en de restauratie stapsgewijs uitgevoerd. In 2009 kon de begane grond weer worden opengesteld voor het publiek. Dat seizoen werd in samenwerking met het Verzetsmuseum de tijdelijke expositie "Luchtoorlog boven Friesland 1940-1945" getoond. 1 mei 2010 ging de trap naar de eerste verdieping ook weer open waar een voorzichtige zuivelexpositie was ingericht.

Museum it Tsiispakhûs kende in de eerste decennia van haar bestaan geen helder collectiebeleid noch een beleidsplan. De invulling van exposities (maar ook het onderhoud aan het gebouw) werd altijd per seizoen opgepakt en uitgevoerd, praktisch als tegelijk pragmatisch. Door zowel het verloop in het bestuur als in de groep vrijwilligers was de koers van het museum niet meer duidelijk.

Vanaf 2010 werden stappen gezet richting een professionalisering van het museumbeleid. De eerste stap was het behoud van de verkregen museumregistratie want "het wilde daarmee een echt museum blijven". Voldoen aan de eisen voor het certificaat betekende een professionalisering van het "runnen" van een museum. Eén van de eisen was het bezit van een beleidsplan voor het museum.

Redenen genoeg voor een heldere toekomstvisie, uitgewerkt in het meerjarenbeleidsplan 2010-2015 dat in maart 2010 is vastgesteld.

De doelen genoemd in dit beleidsplan werden echter niet gerealiseerd. De uitvoering van het in het beleidsplan opgenomen collectiebeleid vertoonde nogal wat haperingen en de hierin verwoorde strategie en voornemens werden niet opgevolgd. Er deden zich in de kerncollectie archeologie ernstige belemmeringen op alle gebied voor, met gevolg dat deze nooit gepresenteerd is aan het publiek.

De andere kerncollectie betreffende de zuivelhistorie groeide wel en met de inmiddels verworven en de geleende objecten kon een permanente tentoonstelling op de eerste verdieping worden getoond.

Omdat een invulling voor de begane grond in het museum ontbrak werd besloten wisselexposities te gaan organiseren. Het toenmalige bestuur heeft daartoe 'locale' kunstenaars uitgenodigd in het museum te exposeren.

Hieraan hebben beeldend kunstenaars zoals de wereldberoemde viltkunstenaar Claudy Jongstra, kunstschilders Marten Sybesma, Theo Onnes en ook architect Rein Hofstra gehoor gegeven.

Maar de grote tegenstelling tussen kunst op de begane grond en zuivelhistorie boven lokte kritiek bij het publiek uit en bevredigde het bestuur evenmin. Immers beide doelgroepen verschillen te sterk van elkaar. Dit leidde, naast het opraken van geschikte lokale kunstenaars, in 2016 tot het besluit beneden wisseltentoonstellingen op te zetten, die wel een verbinding met zuivel hadden maar dieper ingingen op een bepaald thema.

De eerste dusdanige wisselexpositie behandelde het thema 'melkvervoer', met het accent op het transport in de tijd rond het ontstaan van de eerste 'melkfabrieken' en de winter, naast de aandacht voor het leven van de melkvaarder of- rijder. Vooral die rol van de mens in de geschiedenis van de zuivel in breed verband willen we in de toekomst vaker accentueren.

Was er in 2009 al sprake van een totaal vernieuwd bestuur, in de periode van 2016 tot 2018 had het museum ook te kampen met enkele bestuursleden die hun zetel ter beschikking stelden. Reden hiervoor waren een tegenvallende affiniteit met het museum, zich niet kunnen vinden in het veranderende museumbeleid e.d., met gevolg dat er tot dit jaar 2019 een tweemanschap aan het roer van het museum stond. Opvullen van de lege stoelen slaagde niet vlot met een onvermijdelijk gevolg, dat het bestuur niet aan alle taken toe kwam bijv. niet aan het uitvoeren van een adequaat museumbeleid. Toch is de conclusie, dat er ondanks de minimale bezetting een naar buiten toe maximale inspanning is geleverd, gerechtvaardigd.

Uit het bovenstaande relaas blijkt duidelijk dat het verlopen beleidsplan 2010 -2015 niet meer dekkend en verouderd is en moet worden herzien. Het beleidsplan moet worden geactualiseerd en op vele onderdelen aangepast, wil het museum zich tot en met 2024 verder ontwikkelen.

Met dit nieuwe beleidsplan 2019 -2024 hopen we te voldoen aan:

- a) de eisen voor continuering van de status 'Geregistreerd Museum'
- b) de basisvoorwaarden voor toekomstige subsidieaanvragen
- c) de functie van richtinggevend document voor het bestuur bij het maken van keuzes

De in 2018 doorgevoerde gemeentelijke herindeling is ook aanleiding het beleidsplan te herzien. Behalve dit plan is een afzonderlijk nieuw collectieplan opgesteld. Het nieuwe collectieplan is uitgebreider dan dit beleidsplan, omdat de collectie dé belangrijkste pijler onder het museum is. Voor sterke en zwakke punten, voor aard en samenstelling van de collectie, voor kansen en bedreigingen en de positie van het museum, zie het collectieplan 2019 -2024.

De rol die het museum in de samenleving speelt komt in de paragrafen 'Organisatie' en 'Marketing' aan de orde. De gemeente Súdwest Fryslân kent het museum, zo heeft men laten weten, een belangrijke rol in de gemeenschap toe als bewaker van cultureel erfgoed. Dezelfde conclusie trok in 2016 de Museum Federatie Friesland na haar onderzoek over de positie van het museum.

Met deze uitgebreide inleiding wil het museum een duidelijk uitgangspunt markeren van waaruit het museum in 2019 vertrekt en volgens het nieuwe 'spoorboekje' gaat rijden. Een aantal zaken in dit beleidsplan zijn vaststaande feiten, andere zaken zijn in ontwikkeling en er worden plannen in gemaakt voor de toekomst. Kaders en beleidsvoornemens waarlangs het museum zich verder wil ontwikkelen worden benoemd. Het museum wil met vernieuwende presentaties, met aanscherping van de zorg voor de collectie en het publiek, stappen blijven zetten richting een actief en ambitieus tentoonstellingsbeleid met hopelijk een verdere groei van de bezoekersaantallen tot gevolg.

1.2 Doel, doelstellingen en missie

In 1985 is de "Stichting it Tsiispakhûs" opgericht. Volgens de statuten heeft de stichting als bijzonder doel de "instandhouding van het voormalige kaaspakhuis gelegen aan het Ald Hiem te Wommels".

NAAM EN ZETEL: -----
 Artikel 1. -----
 De stichting draagt de naam stichting "Stichting It Tsiispakhûs" en is gevestigd te Wommels, gemeente Litteradiel. -----
 DOEL: -----
 Artikel 2. -----
 Het doel der stichting is in het bijzonder de in standhouding van het voormalige kaaspakhuis gelegen aan het Ald Hiem te Wommels. -----
 MIDDELEN: -----
 Artikel 3. -----
 De stichting tracht dit doel te bereiken door: -----
 genoemd gebouw zodanig te beheren en in te richten, dat het zijn uitwendig en oorspronkelijk karakter behoudt en tevens dienstbaar kan zijn aan de culturele, educatieve, maatschappelijke belangen van de inwoners van het dorp Wommels en naaste omgeving, in het bijzonder de culturele, educatieve en maatschappelijke belangen van de jongeren. -----
 De stichting beoogt niet het maken van winst. -----
 Artikel 4. -----
 Het werkgebied van de stichting is hoofdzakelijk het gebied van het dorp Wommels en naaste omgeving. -----

Statuten Stichting Tsiispakhûs

De stichting tracht dit doel te bereiken door: zie statuten hierboven.

Artikel 3, tweede helft van de statuten, heeft betrekking op de museale functie van het gebouw en is uitgewerkt tot de volgende hoofddoelstellingen:

- Het in stand houden van het kaaspakhuis (met daarin het museum it Tsiispakhûs) en met behulp van de museumcollectie genoemde belangen behartigen;
- Het verzamelen, bewaren, registreren, conserveren en presenteren van het cultureel erfgoed dat getuigenis is van de mens en zijn relatie met de zuivel, de zuivelproductie, de zuivelhistorie en de melkveehouderij in Friesland en omgeving, wat betreft materiële als ook immateriële overleveringen, in een breed perspectief;
- De bezoeker kennis laten nemen met en kennis van het cultureel erfgoed verrijken, en motiveren zich in het verleden te verdiepen door het presenteren, het verklaren van het gebruik, het informeren over de culturele en de maatschappelijke achtergronden van deze materiële erfgoederen, alsmede over de tijdsperiode waarin deze zijn vervaardigd en toegepast;
- Het presenteren van de collectieonderdelen in hun onderlinge verband;
- Zorgen voor de faciliteiten dit te realiseren en een goede gastvrijheid te waarborgen..

Vertaald naar concrete subdoelstellingen: hoe bereiken we dit?

- Het opzetten en in stand houden van een één of twee jarige tentoonstelling op een cultureel,

een historisch of een actueel gebied onder punt (b) hierboven beschreven;

- b) Het opzetten en in stand houden van een permanente (zuivel)expositie op de kaaszolder (1e verdieping) waar ook ruimte is voor presentaties, lezingen of bijeenkomsten;
- c) Het opzetten en in stand houden van een depot op de zolder;
- d) Het verwerven van subsidies ten behoeve van restauratie én onderhoud van het gebouw en ten behoeve van het opzetten van exposities; **zie punt (a) en activiteiten zoals onder punt (e);**
- e) Het opzetten van activiteiten ter promotie van de naamsbekendheid en een grotere publieke belangstelling. Denk hierbij aan het actueel houden van de website, het maken van folders en aan publieksactiviteiten zoals lezingen, rondleidingen, lespakketten of open dagen;
- f) Het streven naar professionele inrichting van het museum en presentatie van de collectie. Denk hierbij aan panelen, vitrines, verlichting en audiovisuele presentatiemiddelen;
- g) Het streven **bewoners**, vrijwilligers en donateurs structureel te informeren en te betrekken bij activiteiten van museum it Tsiispakhûs.

De missie van de St. it Tsiispakhûs laat zich als volgt samenvatten:

- ✓ Het museum wil verzamelingen, die de (Friese) zuivelgeschiedenis en -cultuur zichtbaar maken, laten herleven ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling en toegankelijk maken voor het publiek zonder winstoogmerk. Het wil de (im)materiële kennis en getuigenissen van de beroepsbevolking en zijn omgeving tonen, verwerven, behouden, registreren, presenteren en bezoekers informeren, die Friesland tot grote bloei hebben gebracht.
- ✓ Uitgangspunt hierbij is tweerichtingsverkeer; **het museum wil bezoekers stimuleren eigen verhalen in te brengen en aldus kennis te delen. Museum it Tsiispakhûs wil het publiek bewust maken van hoe sterk de melkveehouderij en hieraan verwante ambachten waren verbonden met de Friese samenlevingen, zodat ons collectief geheugen nog beter wordt ingevuld.**
- ✓ Het verrichten van handelingen die verband houden met vorenstaande.

Museum it Tsiispakhûs sluit zich aan bij de museumdefinitie van de International Council of Museums (ICOM). Volgens deze definitie is een museum: *“Een permanente instelling ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor publiek, niet gericht op het maken van winst, die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen”*.

De statuten, missie en doelstellingen en de ICOM definitie vormen samen het kader waarbinnen museum it Tsiispakhûs opereert. De Ethische Code voor Musea (ECM) vormt de leidraad voor het handelen van bestuur en gastvrouwen-heren (vrijwilligers). Bestuursleden waren bekend met de ECM.

Het bestuur van de St. it Tsiispakhûs heeft de inhoud van de ECM in de bijeenkomsten met de vrijwilligers op 2 augustus 2021 behandeld. De ECM is vervolgens aan alle op dat moment in dienst zijnde vrijwilligers uitgereikt. Op deze wijze waarborgt het bestuur van de stichting de bekendheid met de ECM onder haar vrijwilligers en nieuw te benoemen vrijwilligers.

1.3 Aanpalend beleid gemeente Súdwest Fryslân

Sinds 1 januari 2018 resulteert Wommels, onder invloed van een gemeentelijke herindeling, onder de gemeente Súdwest Fryslân. De gemeente Súdwest Fryslân hanteert een eigen museumbeleid. Omdat er nog geen nieuw beleid voorhanden is in de nieuwgevormde gemeente kunnen we in dit verband niet anders dan terug vallen op het vigerende museumbeleid van de afgelopen jaren van genoemde gemeente.

Met vaststelling van onderhavige Nota Museumbeleid beoogde de gemeente het volgende:

A. Kwaliteitsverbetering & toekomstbestendig

- Wij houden alleen die musea in stand, die op kwalitatieve wijze bijdragen aan het bewaren, ontwikkelen en uitdragen van de identiteit en de geschiedenis van onze gemeente.
- Wij willen toekomstbestendige musea ondersteunen, die cultureel ondernemerschap tonen. Hiermee bedoelen we musea, die proberen zoveel mogelijk betalend publiek te interesseren voor een museumbezoek en streven naar een sluitende exploitatie van de 'onderneming', die hun financiën op orde hebben en mogelijk naast de gemeentelijke subsidie (ook) andere inkomstenbronnen aanboren.

B. Focus op publiekstaak & collectietaak

- Wij vinden het belangrijk dat aan de bezoeker een verhaal wordt verteld, dat er educatiebeleid wordt ontwikkeld en gewerkt wordt aan mogelijkheden om meer of ander publiek te trekken (denken in doelgroepen) en dat de collectie wordt geregistreerd, ontsloten en toegankelijk gemaakt voor het publiek.
- We ondersteunen musea die voldoende publieke interesse hebben. Dit naar aard en schaal van het museum.

C. Innovatie & samenwerking

- Wij willen museale innovatie stimuleren, zodat beter kan worden ingespeeld op de (veranderende) behoeften van het publiek, gewerkt kan worden aan deskundigheidsbevordering van de vrijwillige medewerkers en het (betaald) personeel en de doelmatigheid van de museale informatievoorziening vergroot wordt.
- Ook stimuleren en versterken we de samenwerking tussen de musea onderling en met andere instellingen.

Op het punt van samenwerking heeft de verdere invulling van het gemeentelijk beleid geleid tot een oriënterend onderzoek onder de negen geregistreerde musea in de gemeente Súdwest-Fryslân, waaronder museum it Tsiispakhûs, om te komen tot een museumcoöperatie.

Het museum is lid van de Museum Federatie Friesland en maakt gebruik van de daar beschikbare kennis.

2. Collectie

Zie : Collectieplan St. it Tsiispakhûs 2019-2024.

3. Bezoekers

3.1 Samenstelling en omvang

Het museum kent een gemengd publiek te verdelen in individuele bewoners uit het dorp, de streek of de provincie, (oudere) echtparen, geïnformeerd publiek, gezinnen met kinderen, schoolklassen, groepen en passanten/toeristen. Deelname in 2015 aan de ' Publieksmonitor ' leverde te weinig data op om een bezoekersbeleid op af te stemmen.

Beperkende factoren voor de publieksdoelstellingen van het museum zijn:

- de locatie in een niet toeristische regio
 - de aard en samenstelling van de collectie
 - het ontbreken van andere lokale attracties.
 - een "dagje Wommels doen 'is geen attractie
 - sporen van het zuivelverleden in de Greidhoek zijn wel in verhalen maar nauwelijks fysiek meer aanwezig.
- Door de toenemende concurrentie in de vrije-tijd sector is het veroveren van het publiek lastiger en moet het museum meer een beleving worden. We verwachten dat wisselexposities een bijdrage leveren ons publiek vast te houden, nieuw publiek te animeren, maar het gaat ook andere eisen stellen. Open Dagen blijken zeer in trek te zijn en extra publiek te genereren. Mits de kosten hiervoor laag of subsidiabel zijn kan hierop in de toekomst een focus liggen. Een belangrijke bijdrage aan de entreegelden levert het bezoek in groepsverband op, een vermaak dat het museum stimuleert. Groepen zijn ook buiten de openingstijden welkom en maken graag gebruik van de gratis rondleiding, waarbij frequent sprake is van tweerichtingsverkeer (zie missie). Groepsbezoek kan als een prioriteit worden beschouwd in de werving van nieuw publiek.

Museum it Tsiispakhûs wil ook meer prioriteit leggen op het bezoek van schoolklassen, omdat individueel bezoek uit die leeftijdsgroep sterk achterblijft. Zie onder Educatieve taken.
De omvang van het aantal bezoekers schommelt rond de 1000 per jaar.

3.2 Publieksactiviteiten

3.2.1. Presentatie van de collectie

De permanente opstelling van drie deelcollecties, de kerncollectie, is de belangrijkste pijler onder het museum en blijft invulling geven aan de geformuleerde missie en doelstellingen. Veranderingen in de vaste presentatie zijn de komende tijd niet nodig, te meer niet om de positionering en profilering van het museum te kunnen continueren. Indien de kwaliteit van een object in een deelcollectie met een soortgelijk of identiek object kan worden verbeterd, presenteren we dit. De ruimte en de faciliteiten in het museum zijn zeer beperkt en dit knelpunt is niet aan te passen. Verbeteringen betreffende de begeleidende publieksinformatie of documentatie zijn gewenst.

Zie ook: [Collectieplan 2019-2024](#) .

3.2.2. Wisseltentoonstellingen

Voor de begane grond staan 1-2 jarige exposities op het programma. Deze tentoonstellingen behandelen, zoals in de inleiding is te lezen, altijd een specifiek thema en zijn verdiepend bedoeld.

Voor de inrichting zijn beperkte financiële middelen beschikbaar en daarom is een twee jarige openstelling te prefereren boven een kortere. Personele middelen staan het bestuur bij de inrichting beschikbaar. Knelpunt bij de opzet van wisseltentoonstellingen is weinig kennis op gebied van ontwerp en vormgeving.

Tijdelijke exposities zijn voor dezelfde doelgroepen als de vaste expositie bedoeld, maar ook met de verwachting een ander publiek te trekken. Het kwaliteitsniveau van de wisselexpositie 2019 kan als voorbeeld dienen voor toekomstige wisseltentoonstellingen, maar de kwaliteit van een wisselexpositie is zeer thema-gebonden. Reclamebureau 'Opvallend' in Wommels is altijd bereid mee te denken bij het inrichten van wisselexposities. Het museum kan voor objecten of adviezen bij wisselexposities gebruik maken van materiaal en kennis, aanwezig in het Fries Landbouwmuseum.

3.2.3. Educatieve taken

Deze specifieke vorm van publieksbegeleiding heeft prioriteit binnen het museum. Dit is duidelijk waarneembaar tijdens het geven van informatie over voorwerpen in de collectie bij een rondleiding. Het museum wil de komende tijd inzicht en achtergrond bij meerdere objecten uitbreiden. Voor deze verdieping kunnen we niet een beroep op de vrijwilligers doen, maar zullen we ons moeten oriënteren op de inzet en de aanschaf van hedendaagse presentatietechnieken. Het bestuur volgt hiertoe al nauwlettend de subsidiemogelijkheden die specifiek voor dit doel worden opengesteld. Er liggen mappen met verklaringen waarin de naam, de Friese vertaling en soms een korte uitleg over het object is te lezen. Dit is een goedkope en ietwat armoedige presentatie die verbetering behoeft.

Zie verder: [bijlage Educatiebeleid CP](#).

3.2.4. Publicaties

Op dit ogenblik wordt er niet gedacht aan het uitbrengen van publicaties. Het museum gebruikt de website om mensen te informeren over het bestaan van het museum, de belangrijkste kenmerken en de openingstijden. Om vooral een jonger publiek te bereiken is het museum aanwezig op social media en zijn cursussen, o.a. georganiseerd door de MFF, over deze communicatie technieken gevolgd en zullen zo mogelijk meer worden bijgewoond.

3.2.5. Gastvrijheid

Zoals al bij de hoofddoelstellingen aangegeven is het beleid van het museum ook “een goede gastvrijheid waarborgen”. Doel is vóór het begin van elk museumseizoen de vrijwilligers (de gastvrouwen en -heren) erop attenderen dat zij de eerste kennismaking voor de bezoeker met het museum zijn en dat ze een meerwaarde hebben en invulling kunnen geven aan de functie van gastheer of- vrouw. We moeten echter rekening houden met de volgende beperkingen en voorzieningen:

- * Van de vrijwilligers wordt een bepaalde mate van professionaliteit verwacht maar kan niet worden geëist.
- * De bereikbaarheid van het museum is goed; er is voldoende (gratis) parkeergelegenheid en de bus stopt om de hoek. De bewegwijzering in het dorp kan echter worden verbeterd; de vrijwilliger plaatst tijdens de openingsuren een stoepbord.
- * Alleen de begane grond is bereikbaar voor mensen met een rolstoel; er is geen lift.
- * Er zijn geen voorzieningen voor blinden en slechthorenden.
- * Bij uitzondering is koffie of thee verkrijgbaar; een museumwinkel ontbreekt.
- * Voor kinderen is een speurtocht verkrijgbaar maar verdere voorzieningen voor kinderen ontbreken (voor verbetering vatbaar !)

3.2.6. Marketing en public relations

Het museum besteedt ook de komende jaren veel aandacht (en geld) aan het werven van publiek. Door middel van publicaties (liefst redactionele artikelen), advertenties in de diverse locale media en VVV-gidsen, foldermateriaal, persberichten, vermelding in lopende agenda's van bladen en verspreiding van affiches, naast het bijhouden van de website, probeert het museum bezoekers en belangstelling te genereren. Het museum kent een arrangement geheten “Koffie bij de boer”, dat bezoekers kunnen boeken waardoor ze kunnen zien wat boer en boerin zijn op een modern melkveebedrijf inhoudt. De belangstelling hiervoor is echter gering. Bezitters van een bib-pas of een Friese museumpas kunnen sinds kort gratis koffie of thee krijgen, eveneens een kans meer publiek te begroeten. Het museum is lid van twee regionale VVV's, is informatie -en folderpunt voor één VVV en maakt gebruik van promotiekanalen via deze toeristische organisaties. De mogelijkheden voor marketing zijn wel beperkt door onze budgettaire grens. Prioriteit is de komende jaren proberen een minder groot deel van het budget hieraan te besteden, door bv. meer digitaal aanwezig te zijn (kosten stegen € 450,- t.o.v. 2018).

Bij het bepalen van een effectieve strategie voor de werving van meer publiek is kennis en inzicht nodig van de potentiële markt. Deze kennis trachten we te vergroten door het bijwonen van workshops (MFF) op dit gebied en door te luisteren naar bezoekers. Mogelijk dat de coöperatie “Samenwerkingsverband musea in SWF “ in oprichting marketing voor haar leden oppakt.

Het museum kent ca. 275 donateurs die niet zijn verenigd. Om deze belangrijke financiële ondersteuners beter en gemakkelijker te informeren willen we nog meer @mailadressen van hen verzamelen. Het achterliggende doel hiervan is ook deze groep, meer dan nu het geval is, naar het museum te lokken, want de vrienden zijn van belang om het museum in de gemeenschap te positioneren.

Deze positie moeten we proberen te versterken door de komende tijd de nieuwe inwoners van Wommels vriend te maken.

3.2.7. Overige publieksactiviteiten

Het museum organiseert op ‘Open Dagen’ en ‘s winters lezingen, rondleidingen, filmmiddag, NLDoet dag, boekpresentatie en een verhalenavond. De lezingen op zondagmiddag trekken veel toehoorders die herhaaldelijk vragen hiermee door te gaan. Het bestuur wil dit beleid graag voortzetten maar soms verhinderen de wisselexposities dit.

4. Bedrijfsvoering

4.1 Huisvesting en veiligheid

Wat betreft de omvang t.b.v. de publieks - en de collectiefunctie kan het museum geen beleidsplannen op papier zetten, want de omvang is en blijft de huidige. Knelpunten in de huisvesting zijn een kantoorruimte en een ruimte voor groepsontvangst. Het eerste is niet op te lossen en in geval een grote groep heeft gereserveerd proberen we in overleg deze te splitsen door ons arrangement aan te bieden of met de dorpskerk een deelontvangst te regelen.

De kwaliteit van het monument is voor verbetering vatbaar. Het monument wordt middels een Periodiek Instandhoudings Plan (PIP) om de 6 jaar door de Monumentenwacht Fryslân geïnspecteerd, waarna een inspectierapport verschijnt. Aan de hand van dit rapport vraagt het Buro Erfdiel subsidie voor de restauratie aan bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Een grote restauratieperiode was 2013 -2018 en voor het museum staat voor de jaren 2019 -2024 de nieuwe gepland. De kosten van deze restauratie zijn begroot op € 19.000,- , waarvan de RCE € 4266,- als subsidie verstrekt.

Zie verder: [Veiligheidsplan/Calamiteitenplan](#)

4.2 Personeel en organisatie

De St. it Tsiispakhûs kent momenteel een bestuur bestaande uit vier personen (vrijwilligers), die volgens het in de statuten vermelde schema aftreden. Het minimaal vereiste aantal van vijf bestuursleden (art. 8 van de statuten) verplicht het bestuur hieraan te voldoen. Voor specifieke onderwerpen is een gedelegeerde verantwoordelijkheid bij één van de bestuursleden gelegd (voorbeeld de registratie of het vrijwilligersbeleid). De binding met de dorpsgemeenschap wordt voor een deel gerealiseerd door de samenstelling van het bestuur dat voornamelijk uit die gemeenschap komt, voor een ander deel door de groep vrienden van het museum. Dit geldt ook voor de samenstelling van het corps vrijwilligers.

Zie verder: [Vrijwilligersbeleidsplan en Vrijwilligersovereenkomst](#)

[Toepassing Governance Code Cultuur 2019](#)

[Rooster van aftreden](#)

4.3 Automatisering

Het museum registreert de objecten in de collectie met behulp van het computerprogramma Word en met Excel. Het bekende registratieprogramma Adlib is voor het museum te kostbaar nu de gratis versie niet meer verkrijgbaar is. Op dit onderdeel zal het beleid niet worden gewijzigd. Een kassasysteem ontbreekt; er is aansluiting op Internet. Aanschaf van een laptop en een beamer om bij lezingen e.d. te gebruiken staat op de verlanglijst. Knelpunten in de automatisering zijn het ontbreken van voldoende kennis op dit gebied. Het gebruik van ICT wordt voor de publiekstaak op de website toegepast.

4.4 Verzekeringen

De penningmeester is verantwoordelijk voor deze portefeuille.

Zie verder: [Calamiteitenplan en Vrijwilligersbeleidsplan](#)

4.5 Financiën en begroting

Voor de financiële situatie: [Zie de jaarrekeningen](#).

Zie verder: [ANBI gegevens; begroting; toelichting](#)

Het werven van financiële middelen gaat vaak op ad hoc basis. Structureel is alleen de jaarlijkse subsidie van de gemeente. Aanvullende financiers benaderen we slechts voor specifieke projecten zoals de restauratie van het pand of in geval van een bijzondere activiteit. Aanvullende middelen worden in eerste instantie bij provinciaal opererende of streekgebonden fondsen aangevraagd.

Betreffende de al genoemde flinke restauratie van het gebouw van 2019 tot 2024 is een resterend bedrag van ca. € 14.000,- nodig. Het bestuur zal de komende tijd de nodige fondsen en andere subsidieverstrekkers aanschrijven om dit bedrag te verzamelen, want de restauratie dient vóór 2025 te zijn voltooid. Vóór de gemeentelijke herindeling in 2018 is een plan ontwikkeld het gebouw over te dragen aan de 'Stichting

Monumentenbehoud' van resp. de oude gemeente Littenseradiel en later van de huidige gemeente SWF. Dit plan hebben ambtenaren bij de herindeling jammerlijk vergeten naar de nieuwe gemeente mee te nemen en deze stelde bij overdracht voorwaarden, die het museum niet kon invullen. Een wethouder van de huidige gemeente SWF, op bezoek bij het museum, adviseerde de overdracht nogmaals te proberen. Onderzoek naar de mogelijkheden van overdracht en de voorwaarden is de komende tijd gewenst.

5. Samenvatting beleidsplan 2019 -2024

Met onderhavig beleidsplan 2019-2024 legt de St. it Tsiispakhûs haar toekomstvisie neer dat de basis vormt voor de toekomstige koers van het museum. De hoofddoelstellingen, uitgewerkt in concrete doelstellingen geven aan welke doelen worden nagestreefd, die in ieder hoofdstuk verder zijn uitgewerkt. Omdat er dit jaar sprake is van een bijna voltallig bestuur kan beleid realiteit worden. Lokaal is museum it Tsiispakhûs inmiddels een begrip geworden, regionaal beslist nog niet. Het museum is trots op wat er tot nu toe is bereikt, op haar verankering in de gemeenschap en zal zich verder ontwikkelen op de ingeslagen weg om de erfgoedcollectie en de kennis daarover te vergroten en over te dragen aan de volgende generatie. Nieuwe doelgroepen en een nieuwe generatie bezoekers aanspreken moet worden gerealiseerd ook om hiermee voor de toekomst voldoende en nieuwe vrijwilligers aan het museum te kunnen binden. Streven moet ook zijn een grotere groep inwoners van Wommels e.o. bij het museum te betrekken.

Met een compleet bestuur deze beleidsdoelen proberen te bereiken is het streven.

Addendum

Het Beleidsplan van de St. it Tsiispakhûs van november 2019 is in 2021 herzien en in overeenstemming gebracht met de Museumnorm 2020 van de St. Museum Register Nederland.

Dit betekent dat gereviseerde onderdelen in het Beleidsplan 2019 in **rood** zijn weergegeven.

De ontbrekende hoofdstukken in dit Beleidsplan zijn als bijlage toegevoegd.

Bijlage 1 Presentatieplan

Bijlage 2 Educatiebeleid

Bijlage 3 Informatieplan

Deze herziene versie van het Beleidsplan van de St. it Tsiispakhûs is goedgekeurd en vastgesteld in de bestuursvergadering van 30 augustus. 2021.

Voorzitter/secretaris

H. van Putten

Penningmeester ,

K. Eisma

Bestuurslid

S. Eringa-Rypma

Bestuurslid

Tj. Dijkstra

Bestuurslid

G. Hiemstra

Bijlage 1

Educatiebeleid St. it Tsiispakhûs (norm 17)

Geschiedenis van de eigen omgeving geniet binnen het basisonderwijs een toenemende belangstelling. Het zich kunnen verplaatsen in de leefwereld van je (over)grootouders en het zicht krijgen op bepaalde ontwikkelingen, die kinderen bewust maken dat in het heden het verleden een rol speelt, is een streven van het basisonderwijs. In museum it Tsiispakhûs is de geschiedenis van opa's en oma's, van gewone mensen, terug te vinden.

Het museum organiseert geen exposities speciaal voor de jeugd, wel enkele activiteiten. Dat is geen bewuste keuze maar het komt voort uit een gebrek aan middelen en expertise. Jeugd vraagt o.i. meer en meer om beleving en interactie.

Daartoe heeft het museum een aantal jaren geleden het zg. KEK-schoolprogramma voor leerlingen van groep 5 t/m 8 van de basisschool ontwikkeld. De afkorting KEK staat voor 'Kultuur Edukatie en Kwaliteit' (Fries). In samenwerking met Museum Federatie Friesland en het projectbureau Akte 2 in Sneek hebben we dit educatie programma ontwikkeld, een laagdrempelig programma dat voor € 2,50 per leerling is af te nemen. Voor dit programma kunnen schoolklassen zich via het projectbureau Akte 2 en via het netwerk GroenDoen van Mar & Klif inschrijven om hieraan in het museum deel te nemen. Deze activiteit neemt 1,5 uur tijd in beslag en wordt uitgevoerd onder leiding van vier vaste vrijwilligers (KEK- commissie).

Bij dit actieve bezoek proberen we de betekenis van de collectie of van een deelcollectie over te dragen.

Tijdens dit creatieve programma gebruiken leerlingen objecten uit de kerncollectie, maar meestal uit de depotcollectie en de te ontleden puzzelkoe bewijst hier haar educatieve waarde.

Groepen volwassenen kunnen op verzoek een gratis rondleiding krijgen en kinderen kunnen aan een speurtocht meedoen.

In het museum worden op gezette tijden lezingen en filmmiddagen gehouden waarin onderwerpen aan bod komen, die een raakvlak moeten hebben bij de doelstelling van het museum. De meeste lezingen worden in de winterperiode gehouden, verzorgd door de voorzitter van het bestuur of door een gastspreker en de filmmiddagen door het bestuur zelf. Afgaande op de belangstelling voor deze activiteiten kunnen we de frequentie daarvan verhogen. Maar de tweejaarlijkse wisselexposities belemmeren deze bijeenkomsten steeds vaker en meer, omdat deze (te) veel vloerruimte innemen.

Door het organiseren van extra activiteiten probeert het museum extra bezoekers te trekken en ook meer publiciteit te genereren.

Op de eerste verdieping kunnen individuele bezoekers op een tv scherm met zelfbediening twee films bekijken.

Onderzoek

In het kader van voorbereiding van een publieksactiviteit of voor een nieuwe expositie in het museum wordt er door leden van het bestuur onderzoek verricht. Een nieuwe thematische wisseltentoonstelling is een belangrijke aanzet voor zo'n onderzoek en vaak noodzakelijk. Zo'n onderzoek houdt meer kennis verwerven in om teksten te maken voor een tentoonstelling of voor een nieuwe publieksfolder. Voor onderzoek naar de collectie, bestemd voor (wetenschappelijke) publicaties, verwijst het museum schrijvers of geïnteresseerden naar het Fries Landbouwmuseum.

Bijlage 2

Presentatiebeleid St.it Tsiispakhûs (norm 16)

Bij de collectievorming wordt beoordeeld of nieuwe aanwinsten de presentatie kunnen verbeteren. De betekenis van de collectie(s) wordt door middel van presentaties aan het publiek overgedragen. Het publiek is tamelijk divers en daarmee houden we in de presentaties rekening. Voorlopig zal de digitale presentatie van de collectie op bv. de website, social media e.d. geen rol spelen in onze programma's daar de collectie niet digitaal is ontsloten. De afweging voorlopig geen digitale middelen in te zetten is de samenstelling van de doelgroep qua leeftijdsopbouw, de inzet qua tijd van bestuursleden, de financiële middelen die dit vraagt en het gebrek momenteel aan kennis op dit terrein. Een lid van het bestuur onderhoudt de website, de uit-agenda en een facebook pagina.

Met de gemeente SWF wordt ieder jaar samengewerkt op de landelijke Open Monumenten Dag. Die dag vinden er extra gratis activiteiten in en rond it Tsiispakhûs plaats, zoals meerdere lezingen en kindermanifestaties. De gemeente zorgt voor de presentatie van de deelnemende organisaties aan die dag in de diverse lokale media.

Tot de doelgroep van het museum behoren: mannen en vrouwen tussen ca. 35 en 75 jaar oud. Woonachtig in de provincie of verblijfstoeristen elders woonachtig in ons land. Over het algemeen zijn zij bescheiden, hebben belangstelling voor cultuur-historie, iets hoger opgeleid en meer of minder geïnteresseerd in of gebonden aan de agrarische sector.

Met een wisseltentoonstelling kan een deel van de eigen collectie in de belangstelling worden gezet of een nieuw publiek (doelgroep) kennis maken met het museum. Bij het kiezen van een thema voor de wisseltentoonstelling worden in wisselende samenhang de volgende criteria gehanteerd: de doelgroepen en/of het publieksbereik, de collectie, de samenwerking met derden en/of een herdenking of een jubileum. Er wordt getracht een balans te vinden in publiek/doelgroep enerzijds én inhoud van een wisselexpositie.

Informatie wordt verschaft door middel van tekstbordjes bij een object, door een foto waarop is te zien hoe het object gebruikt werd en door tekstposters in een museumafdeling.

Bij de **exploitatie** dient extra aandacht te worden besteed aan de draaiende onderdelen en de aandrijfriempjes van de modelstoomboterfabriek op de eerste verdieping. Een vrijwilliger voor reparatie en onderhoud is op afroep beschikbaar. Omdat de maquette van de stoomboterfabriek kwetsbaar is hebben we twee doorzichtige afdekplaten op de bovenzijde aangebracht. Dit benadeelt de presentatie niet.

Bijlage 3

Informatieplan museum it Tsiispakhûs (norm 11)

Met dit informatieplan wordt uiteengezet wat de visie van het bestuur van St. it Tsiispakhûs is omtrent het informatiebeleid, de digitalisering, de duurzaamheid van informatie en de beschikbaarheid ervan voor derden.

Kerntaak van de St. it Tsiispakhûs is het op een actieve en passieve manier ter beschikking stellen van de totale collectie aan een zo breed mogelijk publiek, conform de beleidsdoelstellingen van de Stichting.

Passieve wijze van het ter beschikking stellen verwijst naar het bezoeken van het museum. Door het betalen van toegangsgeld neemt de bezoeker kennis van de tentoongestelde collectie en op aanvraag kennis door informatieverstrekking uit de (afgesloten) boekenverzameling.

Actieve benadering kan het museum de geïnteresseerde bezoeker niet aanbieden, daar deze op de website niet beschikbaar is en de Stichting geen publicaties verzorgt.

De Stichting heeft nog geen voornemens digitaal zo veel mogelijk informatie voor het publiek toegankelijk te maken. Kennis daarover, mankracht en financiële ruimte ontbreken op dit moment.

Informatie over de museale collectie is op dit moment op de volgende wijze te verkrijgen:

- analoog via de exposities in de diverse ruimtes van het museum
- via het museum collectie registratie systeem onder begeleiding van het hiervoor verantwoordelijke bestuurslid
- eventueel op aanvraag via de (afgesloten) boekenverzameling.

Het museum bezit geen te raadplegen archief noch dossiers. Voor diepgaande informatie verwijzen we de geïnteresseerde bezoeker naar de het Fries Landbouwmuseum, waarmee een nauwe relatie bestaat.

Het bestuur blijft zich op de hoogte houden van de digitale ontwikkelingen van collectie-ontsluitingen teneinde in te kunnen spelen op trends wanneer dit noodzakelijk blijkt te zijn. Ontwikkelingen op dit terrein bereiken ons als leden ook via de Museum Federatie Fryslân.

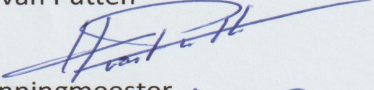
In de tentoonstellingen in het museum wordt informatie bij de objecten van de collectie op een eenvoudige digitale wijze gepresenteerd door volgens één en dezelfde werkwijze technische audiovisuele apparatuur te bedienen. Dit geldt zowel voor de beeldschermen als voor de audiotour.

Informatieplan van museum it Tsiispakhûs is vastgesteld in de bestuursvergadering van St. it Tsiispakhûs van 30 augustus 2021.

Het Presentatieplan, het Educatiebeleid en het Informatieplan van de St. it Tsiispakhûs zijn vastgesteld in de bestuursvergadering van 30 augustus 2021.

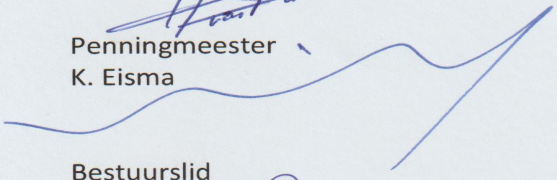
Voorzitter/secretaris

H. van Putten

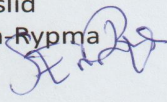
Penningmeester

K. Eisma

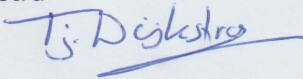
Bestuurslid

S. Eringa-Rypma

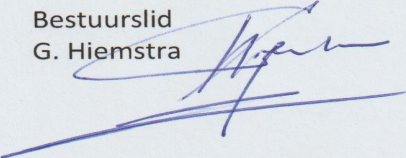
Bestuurslid

Tj. Dijkstra

Bestuurslid

G. Hiemstra

ROOSTER VAN AFTREDEN BESTUUR ST. IT TSIISPAKHÛS **

Naam	aantreden	aftreden	herbenoem	aftreden	herbenoem	aftreden	niet-herb*
H. van Putten	01-12-2009	01-12-2014	01-12-2014	01-12-2019	01-12-2019	01-12-2024	+
K. Eisma	10-01-2014	10-01-2019	10-01-2019	10-01-2024	--		
S. Eringa	01-09-2019	01-09-2020	01-09-2020	01-09-2025			
Tj. Dijkstra	22-11-2020	22-11-2025	22-11-2025	22-11-2030			
G. Hiemstra	01-03-2019	01-03-2022	--				

* Statutair moet een bestuurslid, na twee maal te zijn herbenoemd, één jaar onverkiesbaar zijn voordat hij/zij weer een bestuursfunctie kan aanvaarden. In de kolom 'niet-herb.' betekent het teken ' + ' dat de kandidaat gedurende één jaar na de laatst vermelde datum van aftreden niet benoembaar is.

** De statutair vastgelegde zittingstermijnen van de leden van het bestuur van de St. It Tsiispakhûs komen niet overeen met de richtlijnen van de Governance Code Cultuur en daarom past de Stichting de Code hierop niet toe.
De St. it Tsiispakhûs hanteert niet een rooster van aftreden van bestuursleden conform de richtlijnen van de Governance Code Cultuur voor de zittingstermijnen, maar volgt hier de statuten van de Stichting.
De afwijking duurt zolang de statuten o.a. noodzakelijk vanwege de inwerkingtrede van de WBTR, niet zijn gewijzigd.